

alapra, de állítólag ez sohasem vált valóra. 1954. december 31-étől a Zsidó Helyreállítási Alap hatás- és feladatkörét az az Állami Egyházügyi Hivatal vette át, amely gyakorlatilag semmibe vette a túlélők és az örökösök jogos igényeit és sérelmeit. Lásd még a 42. jegyzet.

38. Az Elhagyott Javak Kormánybiztosságának működéséről részleteket és dokumentumokat tartalmaz a *MOL*, 56. tekerce. Lásd továbbá Déry és mások, *i. m.*, 13–14. o.; Duschinsky, *i. m.*, 404–405. o.

39. A békeszerződést 1947. július 25-én iktatták törvénybe, XVIII. törvényként. Az angol, orosz és magyar nyelvű szöveget lásd a Párizsban 1947. évi február hó 10. napján kelt békeszerződés becikkelyezése tárgyában. *Országos Törvénytár, 1944–1947*. Athenaeum Nyomda, Bp., 1948, 167–237. o. Megjelent a következő kiadványban is: *Hatályos jogszabályok gyűjteménye, 1945–1987*. 6. kötet: *Nemzetközi szerződések*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp., 1989.

40. Az Alkotmánybíróság 1993. március 12-i 15–16/1993 sz. határozatában megállapította, hogy Magyarország nem teljesítette a párizsi békeszerződés 27. paragrafusának előírásait, s ezért utasította az országgyűlést, hogy hozzon törvényt ezek betartatására 1993. december 31-ig. *Szombat*, 1993. április.

41. Egy beszámoló szerint „megállapíthatatlan személyazonosságú” egyének 1987-ben négymillió, 1989-ben pedig kétmillió forintot vettek ki a Zsidó Helyreállítási Alapból. „Raj Tamás parlamenti felszólalása.” *Új Élet*, 1991. április 1.

42. A Zsidó Helyreállítási Alapra vonatkozó dokumentumok az Állami Egyházügyi Hivatal kezelésébe kerültek. Ennek hatáskörében működött minden zsidó közöség a kommunista korszakban. A kommunista rendszer összeomlásával (1989–90) a dokumentumok átkerültek a művelődési minisztériumba. A Magyar Zsidó Levéltár munkatársai nem kaptak engedélyt Glatz Ferenc minisztertől, hogy megkaphassák a dokumentumokat. *Uo.*

43. A hatvanas évek végén a nyugatnémet márka kb. 15 forintot ért.

44. A szervezet alapítói: dr. Ruttkai György és Schwartz István Mihály.

45. *Új Élet*, 1991. február 15.

46. A törvényjavaslatot a magyar országgyűlés 1991. június 26-án szavazta meg. Szövegét lásd *Népszabadság*, 1992. június 2. Különös, de miközben a törvény nem adott kárpótlást a náci korszakban elszenvedett zsidó veszteségekért, kárpótolta sok olyan személyt, akiknek vagyontárgyait a kommunisták vették el – ideértve olyan vagyontárgyakat is, amelyeket az illető személyek üldözött zsidóktól tulajdonítottak el vagy vettek át. Gadó György szabad demokrata képviselő parlamenti interpellációját az *Új Élet* 1991. március 1-jei száma közölte. Az első kárpótlási törvényről lásd Károly Okolcsanyi: „The Compensation Law: Attempting to Correct Past Mistakes.” *Report on Eastern Europe*, 1991. május 10. Lásd még uő: „Compensation Law Finally Approved.” *Uo.*, 1991. szeptember 6.

47. Az Alkotmánybíróság azzal utasította el a törvény ellenzőinek aggályait, hogy az 1992. évi XXIV. törvény összhangban van mind a párizsi békeszerződéssel, mind pedig a magyar Alkotmánnyal. *Szombat*, 1993. április.

48. Az 1992. évi XXIV. törvény szövegét lásd a *Magyar Közlöny* 1992. május 8-i számában. E lap június 2-i száma közölte az 1992. évi XXXII. törvény szövegét; a törvény július 2-án lépett hatályba. A három jelentősebb kárpótlási törvény szövegét külön mellékletben közli a *Népszabadság* 1992. június 2-i száma. További részleteket közöl V. T.: „Kárpótlási tudnivalók.” *Új Élet*, 1992. július 15., „Dr. Tímár György a kártérítésről.” *Uo.*, 1991. október 1.

49. N. O., „A hazai zsidóság kártalanítása,” *Magyar Hírlap*, 1994. szeptember 26.